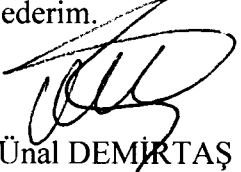

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat OKTAY tarafından yazılı olarak yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

Ülkemizde istatistiki verilerin toplanması amacıyla, 1926 yılında Merkezi İstatistik Dairesi kurulmuştur. 1962 yılında Devlet İstatistik Enstitüsü olan kurum, 2005 yılında yapılan değişiklik ile Türkiye İstatistik Kurumu adını almıştır. 2005 yılında kabul edilen 25997 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun ilk maddesindeki "resmî istatistiklerin üretimine ve organizasyonuna ilişkin temel ilkeleri ve standartları belirlemek; ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda veri ve bilgilerin derlenmesini, değerlendirilmesini, gerekli istatistiklerin üretilmesini, yayımlanmasını, dağıtımını ve Resmî İstatistik Programında istatistik sürecine dâhil kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamaktır" düzenlemesi ile kanunun ve kurumun amacı belirlenmiştir.

Yine Kanunun 4'üncü maddesi ile bu amacı gerçekleştirirken yani belli konulardaki istatistiksel veriler hazırlanırken uyulması gereken ilkeler belirlenmiştir. Bu düzenlemede; "Resmî istatistiklerin kalitesinin geliştirilmesi için program kapsamında üretilen istatistikler, güvenilirlik, tutarlılık, tarafsızlık, istatistikî gizlilik, güncellik ve şeffaflık ilkelerine göre hazırlanır ve uygulanır. Resmî istatistiklerin gerçekleri yansıtmasının sağlanması, tüm kullanıcılara tarafsız ve eş zamanlı olarak sunulması, gizlilik ilkesine riayet edilmesi, kamuoyunun bilgi edinme hakkının gözetilmesi temel esaslardır" denilmektedir. Yani Türkiye İstatistik Kurumu'nun kuruluş kanunu, devlet eliyle belli konulardaki istatistiksel çalışmaları yapmakla görevlendirilmiş kurumun yaptığı çalışmalarda güvenilirlik, tutarlılık, tarafsızlık, şeffaflık gibi ilkeleri temel esaslar olarak belirlemiştir.

Ancak son dönemlerde TÜİK, enflasyon, işgücü gibi son derece kritik ve önemli veriler de İş-Kur, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu gibi devletin diğer kurumlarının ve uluslararası kuruluşların verileriyle çelişen rakamlar açıklamaktadır. TÜİK'in açıkladığı verilerin ülkemiz gerçekleriyle örtüşmeyen ve Ak Parti iktidarının oluşturmaya çalıştığı sanal pembe tablo algısını sağlamaya ve güçlendirmeye yönelik makyajlı veriler olduğu kamuoyunda yaygın bir kanaat haline gelmiştir. Bu sebeple TÜİK, yayınladığı verilerle, güvenilirliğini, tutarlılığını, tarafsızlığını ve şeffaflığını yitirmiş, her açıkladığı veriye şüphe ile yaklaşılan bir kurum haline gelmiştir.

TÜİK'in şeffaflığına dair çok temel eleştiriler 2018 ve 2019 yıllarında Avrupa Birliği Türkiye Raporları'na da yansımıştır. 2018 yılında "Türkiye İstatistik Kurumu Başkanı'nın atama süreci ile ilgili olarak daha fazla şeffaflık uygulanması gerekmektedir" şeklinde belirtilen konuya 2019 yılında çok daha geniş bir şekilde yer verilmiş ve "Temmuz

2018'de kabul edilen bir Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile TÜİK Başkanı'nın yetkileri azaltılmış ve üst düzey yetkililerin atama usulleri değiştirilmiştir. TÜİK Başkanı, doğrudan Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır ve Başkan yardımcıları ve daire başkanlarının ataması Cumhurbaşkanı'nın onayına tabidir. TÜİK içerisindeki atama ve görevden alma süreçlerinin şeffaflığına ilişkin birtakım endişeler söz konusudur." denilmiştir.

En son geçtiğimiz hafta, TÜİK'de görev değişikliği yapılarak, TÜİK'e vekaleten başkanlık yapan Yinal Yağan, Sümer Holding'e genel müdür olarak atanmıştır. Basında çıkan haberlere göre onun yerine TÜİK Başkanlığı görevine daha önce başkan yardımcılığı görevini yürüten ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan'ın özel kalem müdürü ile evlenen ve bu alanda herhangi bir uzmanlık eğitim olmayan Muhammed Cahit Şirin yine vekaleten atanmıştır. Bu atama göstermiştir ki, Avrupa Birliği ilerleme raporlarında da tespit edildiği gibi, TÜİK içerisindeki atama ve görevden alma süreçlerinin şeffaflığına ilişkin birtakım endişelerin gerçek olduğu bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Bu çerçevede;

- 1) TÜİK'e vekaleten başkanlık yapan Yinal Yağan'ın bu görevden alınmasının sebepleri nelerdir?
- 2) Yinal Yağan'ın TÜİK başkanlığı görevinden alınarak, bu alanda herhangi bir uzmanlık eğitim olmayan Muhammed Cahit Şirin'in vekaleten atanmasının sebebi nedir?
- 3) Muhammed Cahit Şirin'in, TÜİK Başkanlığına atanmasında, Emine Erdoğan'ın özel kalem müdürünün eşi olmasının bir etkisi var mıdır?
- 4) Avrupa Birliği ilerleme raporlarında da tespit edilen, TÜİK içerisindeki atama ve görevden alma süreçlerinin şeffaf yürütülmemesinin sebepleri nelerdir? Bundan sonra TÜİK içerisindeki atama ve görevden alma süreçlerinin şeffaf yürütmeyi düşünüyor musunuz?
- 5) TÜİK verilerinin güvenilir, tutarlı, tarafsız, istatistikî gizlilik, güncellik ve şeffaflık ilkelerine göre hazırlanmamasının ve uygulanmamasının sebepleri nelerdir? TÜİK verilerinin güvenilir, tutarlı, tarafsız, istatistikî gizlilik, güncellik ve şeffaflık ilkelerine göre hazırlanması ve uygulanması için bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız bu ilkeleri neleri TÜİK'de tam anlamıyla uygulamak için neler yapacaksınız?